

کامپیوتر و کاربردهای آن

• مهندس نادر خرمی راد^۱

مؤلف و مترجم

نمی‌شود. کتابی که در این نوشته بررسی می‌شود، به نوعی پاسخ‌گوی این کمبود است.

درباره کتاب

نویسندگان کتاب، کتاب‌های دیگری نیز در زمینه‌های مشابه منتشر کرده‌اند، که بیشتر انتشارات پیام نور منتشر کرده است.

چاپ اول کتاب حاضر در شهریور ۱۳۸۳ و چاپ سوم آن در تیرماه ۱۳۸۶ با شمارگان هشت‌هزار نسخه منتشر شده است.

کتاب حاضر به‌عنوان درسنامه و برای استفاده دانشجویان علوم انسانی تهیه شده است. در مقدمه اینگونه می‌خوانیم: «کتاب درسنامه (د) نخستین ثمره کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه می‌شود و پس از داوری علمی در گروه‌های آموزشی، بدون طراحی آموزشی و ویرایش چاپ می‌شود. با تجدیدنظر صاحب اثر و دریافت بازخوردها و اصلاح نارسایی‌ها، درسنامه با طراحی آموزشی، ویرایش، و طراحی فنی - هنری به‌صورت آزمایشی (آ) چاپ می‌شود. با دریافت نظرهای اصلاحی، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و کتاب به‌صورت قطعی (ق) چاپ می‌شود».

در مقدمه درباره اینکه یک کتاب باید چند بار تجدید چاپ شود و چند نسخه از آن در اختیار خوانندگان قرار گیرد، تا بازخوردهای کافی برای تجدیدنظر در آن

■ شیرکوند، علی‌اکبر؛ هدایتی آذری، ابولفضل. کاربرد کامپیوتر (رشته‌های علوم انسانی). تهران: پیام‌نور. ۱۳۸۳. ۱۶۵ ص. شابک: ۵-۹۳-۳۸۷-۹۶۴-۹۷۸

کاربران رایانه همواره در حال افزایش هستند و هر گروه از آنها نیازهای خاص خود را دارند و لازم است که برای هر کدام منابع مناسبی تهیه شود. یکی از این گروه‌ها، کاربرانی هستند که به‌دلایل مختلف نیاز چندانی به استفاده از رایانه ندارند و ترجیح می‌دهند که وقت زیادی صرف یادگیری مهارت‌های کامپیوتری نکرده، تنها اطلاعات موردنیاز خود را فراگیرند. متأسفانه در ایران به نیازهای این گروه از کاربران توجه چندانی

مطالب بخش سخت‌افزار کتاب قدیمی بوده، به نظر می‌آید که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم، براساس یک منبع انگلیسی قدیمی تهیه شده‌اند

جمع‌آوری شود، توضیح بیشتری داده نشده است. طبق توضیحات مقدمه، کتاب برای دانشجویان علوم انسانی دانشگاه پیام نور طراحی شده است.

نقاط قوت کتاب

نقاط قوت کتاب از این قرارند.

- این نوع کتاب‌ها مخاطب‌های بالقوه زیادی دارد، در حالی که آثار اندکی در این زمینه منتشر شده است. بدین ترتیب کتاب مورد بحث، از نظر پاسخ‌گویی به نیاز مخاطبان صاحب امتیازاتی است.

- کتاب به‌طور کل کم حجم بوده و این مسئله با سیاست کلی آن کاملاً هماهنگ است. قسمت‌های مربوط به آموزش نرم‌افزارها، به‌خصوص آموزش ورد^۲، با وجود حجم کم، کاربردی و مناسب است.

نقاط ضعف کتاب

با وجود اینکه برنامه‌ریزی ناشر، تجدیدنظر در محتوای کتاب پس از چاپ بوده است، به‌نظر می‌آید که روند اصلاح و بازبینی کتاب چندان هم جدی پی‌گیری نشده است، زیرا در چاپ سوم نیز اشتباهات چاپی و مفهومی زیادی وجود دارد. برخی از اشکالات مفهومی از این قرارند.

- در صفحه ۱۵، توضیح داده شده است که رام^۲ حافظه‌ای غیرقابل تغییر است. کمی بعد از آن، انواع رام نام برده شده و دربارهٔ ای‌بی‌رام^۴ خصوصیت قابل

بازنویسی بودن برشمرده شده است. - در صفحه ۱۹ جمله «نسل جدید و پیشرفته ذخیره‌سازی دیسک‌های نوری، دی‌وی‌دی^۵ می‌باشد که ... بیشترین کاربرد آن برای نوارهای ویدیویی می‌باشد»، ترکیب نابجایی از «نوار ویدیویی» به کار رفته است.

- «درواقع می‌توان گفت دکمه راست [ماوس] برای کاربران مبتدی طراحی شده است» (ص ۴۱). هیچ دلیلی برای این ادعای عجیب در کتاب وجود ندارد.

- «گزینه‌هاییرنیت^۶ را کلیک کنید تا کامپیوتر به‌طور موقت به خواب رود. این کار در واقع همان استندبای^۷ است» (ص ۶۱). وقتی کامپیوتر استندبای^۸ می‌شود، عملاً روشن است، در حالی که بعد از هاییرنیت رایانه به‌طور کامل خاموش می‌شود.

- «در سیستم عامل داس^۹ مجموعه برنامه‌های نورتون^{۱۰} و در سیستم عامل ویندوز اکس. پی^{۱۱} برنامه‌های سودمند مای میوزیک^{۱۲} و مای پیکچرز^{۱۳} از جمله این برنامه‌ها [برنامه‌های سودمند^{۱۴}] می‌باشند» (ص ۶۱). مای‌موزیک و مای‌پیکچر دو پوشه استاندارد از پوشه‌های ویندوز هستند، نه نرم‌افزار.

- «دستوراتی [از منو] که در جلوی آنها علامت (...) می‌باشد، دارای زیردستورات دیگری هستند» (ص ۷۰). این علامت برای مشخص کردن گزینه‌هایی از منو است که کادر محاوره باز می‌کنند؛ گزینه‌هایی که حاوی زیرمنو یا به‌عبارت دیگر «دستورات دیگر» باشند، با فلشی در سمت راست مشخص می‌شوند.

کیفیت ظاهری کتاب
اهمیت فراوانی دارد و
عدم توجه به آن، جنبه
آموزشی آن را دچار
اختلال خواهد کرد

قابل حمل و نقل در اختیار کاربران قرار گرفته است. از سوی دیگر، حافظه‌های جدیدتری مانند حافظه‌های فلش که امروزه بسیار رایج هستند نیز معرفی نشده‌اند. به‌عنوان نمونه‌ای دیگر، ظرفیت متداول سی.دی‌ها، ۶۵۰ مگابایت اعلام شده (ص ۱۹)، در حالی که امروزه سی.دی‌های ۶۵۰ مگابایتی به‌ندرت یافت شده، اغلب ۷۰۰ مگابایتی هستند. مثال دیگر در صفحه ۲۳ است که ترکیب‌های «کنترل + بریک»^{۱۶} و «کنترل + سی»^{۱۷} برای توقف عملیات معرفی شده‌اند، در حالی که این ترکیب محدود به برنامه‌های تحت داس بوده و در اکثر رایانه‌های کنونی که از ویندوز استفاده می‌کنند، چنان عملکردی ندارد. روندی که برای اجرای برنامه‌ها در صفحه ۳۷ توضیح داده شده، نیز در ویندوز برقرار نبوده و به سیستم داس، که در هر زمان فقط یک برنامه را اجرا می‌کرد (آن هم با تبصره) قابل حمل است.

– مجموعه آفیس میکروسافت دارای پنج برنامه است (ص ۱۰۰). تعداد نرم‌افزارهای آفیس^{۱۵} در نسخه‌های مختلف متغیر بوده و به‌هر حال بیشتر از پنج برنامه است.

– خط تلفن از الزامات ارتباط با اینترنت است (ص ۱۳۰). این مسئله به‌شکل‌های مختلف در کتاب تکرار شده و همواره تنها راه ارتباط با اینترنت را تلفن معرفی می‌کند.

– تعاریفی که در کتاب وجود دارد، بسیار گنگ و غیرکاربردی هستند.

– مطالب بخش سخت‌افزار کتاب قدیمی بوده، به‌نظر می‌آید که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم، براساس یک منبع انگلیسی قدیمی تهیه شده‌اند. برای مثال، دیسک‌های سخت غیرقابل انتقال معرفی شده‌اند (ص ۱۷)، در حالی که سال‌هاست دیسک‌های سخت

جمع‌بندی

کیفیت ظاهری کتاب اهمیت فراوانی دارد و عدم توجه به آن، جنبه آموزشی آن را دچار اختلال خواهد کرد. کتاب موفق باید جذابیت ظاهری داشته باشد تا دریافت مفاهیم برای خواننده لذت‌بخش‌تر شود.

قسمت‌های مختلف چنین کتابی، به‌خصوص بخش‌های سخت‌افزاری، باید به‌طور کامل کاربردی باشد. برای این منظور باید از اطلاعات کاملاً روزآمد و با توضیحات غیرتخصصی استفاده شود.

باید در نظر داشت که کتاب موضوع این نوشته، برای طیف خاصی از دانشجویان طراحی شده است. بد نیست اگر کتاب‌هایی با هدف مشابه برای مخاطبان عمومی، که می‌تواند کارمندان ساده تا مدیران عالی‌رتبه را دربرگیرد، تهیه شود.

پی‌نوشت‌ها:

- 1 . info@khorramirad.com
2. Word
3. ROM
4. EPROM
5. DVD
6. Hibernate
7. Stand by
8. Stand by
9. DOS
- 10 . Norton
11. XP
12. My Music
13. My Pictures
14. utilities
15. Office
16. Ctrl+Break
17. Ctrl+C

دستگاه پلاتر (ص ۳۲)، چاپگری معرفی شده است که برای ترسیم از قلم استفاده می‌کند. این در حالی است که سال‌هاست پلاترهای جوهر افشان بخش عمده بازار را به خود اختصاص داده‌اند. واژه‌نامه‌های کتاب حاوی واژه‌هایی است که در متن کتاب وجود ندارند، در عین حال تعداد مدخل‌های واژه‌نامه آنقدر کم است که نمی‌توان هدف تهیه‌کننده را، فراهم کردن واژه‌نامه‌ای فراتر از سطح کتاب دانست.

برخی از اشتباهات چاپی - نگارشی

- در برخی از بخش‌های کتاب، واحدها به جای اینکه مطابق استانداردهای رایج در مقابل اعداد نوشته شوند، به‌صورت اندیس‌وار در بالای آنها نوشته شده‌اند. برای مثال در صفحه ۱۵ می‌خوانیم:

$$8\text{Bit} = 1\text{Byte} = 2^{10}\text{Byte}$$

در این عبارت علاوه‌بر مشکل نگارش واحد، اشتباهی نیز وجود دارد، زیرا سومین عنصر با دو عنصر قبل برابر نیست.

- نگارش بسیاری از اصطلاحات با نگارش رایج جهانی سازگار نیست. برای مثال، عبارت‌های Kilo Byte، Mega Byte و مانند آن باید با Kilobyte و Megabyte جایگزین شوند. عبارت‌های Auto CAD، Out Look و Auto Desk، Fox Pro، Down Load نیز چنین مشکلی دارند.

- آیا بهتر نیست به‌جای جمله «برای جابه‌جا کردن یک آیکون، اشاره‌گر ماوس را روی آن برده و دکمه سمت چپ ماوس را پایین نگه داشته آن را به موقعیت مورد نظر درآگ می‌کنیم» (ص ۴۶)، از عبارت بهتری با کلمات مناسب استفاده شود؟

- کیفیت چاپ نسخه‌ای از کتاب که برای این بررسی به کار رفته، بسیار پایین است.

- کیفیت تصاویر کتاب خیلی پایین است. در حالی‌که در کمتر از سه ساعت، می‌توان تمام تصاویر کتاب را با تصاویر مناسب که در اینترنت قابل‌بازایی است، جایگزین کرد، اما چنین کاری برای کتاب صورت نگرفته است.